

00:00.000 --> 00:08.240

Hei hei, velkommen til denne episoden av Veiledningspodden.

00:08.240 --> 00:11.560

Jeg heter Anne-Marit, med meg i studio har jeg Ragnhild.

00:11.560 --> 00:17.440

Vi er jo studieveledere, og i dag skal vi snakke om noe jeg ikke har peiling på i det hele tatt.

00:17.440 --> 00:21.400

Da er jeg veldig glad for at vi kan ønske deg velkommen også, Tom Ryen.

00:21.400 --> 00:22.600

Takk for det.

00:22.800 --> 00:32.360

Du er instituttleder ved Institutt for Data og Elektroteknologi på det teknisk-naturvitenskapelige fakultetet her ved Universitetet i Stavanger.

00:32.360 --> 00:33.240

Det stemmer.

00:33.240 --> 00:37.480

Ja, det er klart det er Alice Davilsen som tror det. Jeg er fornøyd med deg for det.

00:37.480 --> 00:42.400

Men ja, velkommen. Det er kjempeflott at du kunne være med oss i dag, Tom.

00:42.400 --> 00:51.200

For det temaet som Ragnhild og jeg skal prøve å ha en samtale om i dag, det er altså kunstig intelligens.

00:52.000 --> 00:59.640

KI, I, chat-GPT, Snapchat, myAI, kanskje vi kommer inn på roboter også.

00:59.640 --> 01:00.920

Ja, det gjør vi.

01:00.920 --> 01:01.920

Som vet.

01:01.920 --> 01:09.520

Da er det litt sånn, jeg er som sagt helt blank på dette, så vi starter med det mest banale, og kanskje det mest vanskelige.

01:09.520 --> 01:11.520

Hva er egentlig KI?

01:11.560 --> 01:14.920

Ja, Kl. Kunstig intelligens.

01:14.920 --> 01:21.240

Da tenker vi på dataprogrammer som til synelatende virker intelligente.

01:21.240 --> 01:25.560

Det er akkurat som de gjør noe som en menneske kan gjøre.

01:25.560 --> 01:29.120

Det er derfor vi kaller det for kunstig intelligens.

01:29.120 --> 01:36.680

Men så har det på en måte da noe etter hvert blitt typisk dataprogrammer eller roboter for så vidt,

01:37.000 --> 01:39.000

som man kan trene opp.

01:39.000 --> 01:42.800

Du trener opp ting sånn at det skal gjøre det det skal.

01:42.800 --> 01:46.200

Så det var litt helt enkelt forklart.

01:46.200 --> 01:50.000

Ja, så du blir faktisk smartere etter hvert, egentlig er det det du sier?

01:50.000 --> 01:55.360

Ja, du kan trene den roboten eller dataprogrammet til å bli smartere etter hvert,

01:55.360 --> 01:58.080

basert på hva den er trent opp på da.

01:58.080 --> 02:00.080

For det kan jo være litt forskjellig.

02:00.400 --> 02:06.160

Men det er ganske viktig å vite de som lager kunstig intelligensprogrammer,

02:06.160 --> 02:10.080

eller slike ting, at de vet hva de er trent opp på.

02:10.080 --> 02:12.840

Og gjerne vi som bruker det også er klare over det.

02:12.840 --> 02:17.800

Ja, kan jeg bare spørre kjapt, når vi trener dem opp, er det det som er maskinlæring?

02:17.800 --> 02:18.800

Det er riktig.

02:18.800 --> 02:19.800

Å, yes!

02:21.400 --> 02:22.400

Ti poeng til deg.

02:23.280 --> 02:26.800

Så maskinlæring, det handler om at du lærer en datamaskin.

02:26.800 --> 02:34.080

Og du lærer en datamaskin ut fra at den blir trent opp på ulike data.

02:34.080 --> 02:41.880

Så det er litt forskjellig fra gamle dager, eller før da vi hadde mer regelbaserte dataprogrammer.

02:41.880 --> 02:45.280

Altså, visst sånn, gjør sånn, visst det, gjør sånn, det er greit.

02:45.280 --> 02:49.240

Men nå snakker vi helt typisk om maskinlæring.

02:49.240 --> 02:52.880

Når vi da trener opp på en viss mengde, og når den modellen, som vi kaller det,

02:52.920 --> 02:56.640

det dataprogrammet er trent, så kan du begynne å bruke det da.

02:56.640 --> 02:57.640

Det er det som er tanken.

02:57.640 --> 03:04.280

Ja, og et sånn program, er det sånn som ChatGPT for eksempel?

03:04.280 --> 03:04.680

Ja.

03:04.680 --> 03:06.960

Som alle plutselig snakker om her før jul.

03:06.960 --> 03:14.480

Ikke sant? Og ChatGPT, det er da en, i den klassen vi kan kalle generativ kunstintegens.

03:14.480 --> 03:15.920

Generativ k-i-d.

03:15.920 --> 03:21.000

Det betyr at det, når du bruker det dataprogrammet, så bare legger du en liten spørsmål,

03:21.040 --> 03:27.800

et eller annet liten tekst, eller hva som helst, og så blir det generert mye ut av det.

03:27.800 --> 03:32.880

Det er liksom den nye greia, at plutselig så er det noe som gir oss mye tekst.

03:32.880 --> 03:38.800

Vi har jo hatt noen sånne før også, men vi har ikke tenkt så veldig mye på at det finnes.

03:38.800 --> 03:47.800

Men nå har det virkelig tatt av, ja, litt over et år, fordi at alle har fått tilgang til, for eksempel, ChatGPT.

03:48.800 --> 03:54.600

Men betyr det at vi alle brukere er med å lære opp ChatGPT?

03:54.600 --> 04:03.400

Sånn at vi, hvis vi bruker det veldig feil, eller på en veldig dum måte, så tukler vi på en måte med programmet.

04:03.400 --> 04:06.000

Slik var det i starten da ChatGPT kom.

04:06.000 --> 04:12.400

Den ble jo lansert 30. november i 2022.

04:12.400 --> 04:23.200

Og da, de første månedene, så var det slik at det som brukerne la inn, ble på en måte brukt til å trene opp modellen videre, eller forbedre modellen.

04:23.200 --> 04:25.600

Men nå sier de at det gjør det ikke lenger.

04:25.600 --> 04:32.600

Så når du bruker den nå, så blir ikke den trent opp til noe bedre eller verdre enn det den var, kan du si.

04:32.600 --> 04:39.200

Ja, så det er sånn, hvis du stiller masse dumme spørsmål, så trener du ikke programmet til å bli dummere, på en måte?

04:39.400 --> 04:46.000

Nei, men det var noen som mente at ChatGPT ble litt dummere midtveis i 2023.

04:46.000 --> 04:51.400

Og de spekulerte på om det kan være fordi den blir trent opp av mange dumme spørsmål.

04:51.400 --> 04:52.200

Ja.

04:52.200 --> 05:06.800

Eller er det at de som utviklet ChatGPT vil tjene penger fordi at den gratis versjonen av ChatGPT, den ble på en måte dummere, mener noen, mens den du kan kjøpe, den var jo veldig god.

05:06.800 --> 05:08.000

Ja, lett opp.

05:08.000 --> 05:10.000

Ja, det er litt sånn spekulasjoner der.

05:10.000 --> 05:16.000

Det er jo interessant å vite når vi snakker om ChatGPT at det er faktisk forskjellige versjoner også.

05:16.000 --> 05:33.000

Ja, det er det. Også er det, du kan si, ChatGPT eller OpenAI, som er den bedriften som har laget ChatGPT, de har da den første versjonen, eller ChatGPT 3, som vi kaller det, 3.5, som da er åpen for alle.

05:33.000 --> 05:42.000

Også har du den du kan kjøpe som er basert på GPT 4, som da er enda bedre å produsere og fungerer på en vis enda bedre.

05:42.000 --> 05:47.000

Den finnes jo i mange andre varianter, dere har kanskje hørt om Bing.

05:47.000 --> 05:59.000

Så Bing er da Microsoft, og ja, så der har du jo på en måte en veldig god språkmodell, som det heter.

05:59.000 --> 06:07.000

Og det har jeg ikke sagt hva er, men alle de her som nå klarer å generere språk, det er da noe vi kaller språkmodeller.

06:07.000 --> 06:19.000

Så det er basert på at du har trent opp noen ting, maskinlæring, men så er det da spesielt laget for det å lage godt språk da.

06:20.000 --> 06:27.000

Men jeg var og lurte på, som du var inne på, dette eksploderte jo veldig. Plutselig snakket alle om ChatGPT,

06:27.000 --> 06:33.000

og det dras inn for oss som jobber på universitetet, så dras det jo inn i på en måte fuskesaker,

06:33.000 --> 06:41.000

og vi er bekymret for at studentene bruker det for mye og ikke lærer det de skal lære, de får bare ChatGPT til å skrive oppgavene og litt sånn.

06:41.000 --> 06:53.000

Jeg var og lurte på, dette med KI, er det nytt, eller er det bare plutselig en liten bit av det som har eksplodert i den kollektive bevisstheten til folk?

06:53.000 --> 07:03.000

Ja, altså KI, eller kunstintelligens, på engelsk Artificial Intelligence, AI, det er jo et begrep som kom på 1950-tallet.

07:03.000 --> 07:13.000

Så det er jo egentlig kjempegammelt, da det var noen forskere borte i USA som fant hverandre og fant ut at dette her, det må bli bra.

07:13.000 --> 07:17.000

Og de begynte å drømme allerede da om selvkjørende biler, for eksempel.

07:17.000 --> 07:24.000

Men så har det da liksom gått, nei, så ser du at dette her går ikke an. Så har det gått litt i, nei jo, så har det kommet noe nytt,

07:24.000 --> 07:28.000

nei, så har det gått tilbake, vi kallet det A i vintere og A i sommere.

07:28.000 --> 07:39.000

Men så var det da, altså det at vi nå har mye mer data tilgjengelig, for eksempel gjennom internet og Internet of Things.

07:39.000 --> 07:49.000

Du kan samle inn store mengder data, kombinert med enda kraftigere datamaskiner, kombinert med enda bedre algoritmer,

07:49.000 --> 07:52.000

det er på en måte oppskriften på et dataprogram.

07:52.000 --> 08:00.000

Og alt det der sammen gjorde at det nå kom veldig for noen år si, la oss si det er fem år si kanskje,

08:00.000 --> 08:11.000

og så er det noen spesielt som har fokusert på språkmodeller, altså det med språkteknologi og bruk av maskinlæring.

08:11.000 --> 08:23.000

Og når de fikk det til å fungere bra, så har det tatt av, og særlig når det ble tilgjengelig gjort for alle sammen på en gang, for litt over et år si.

08:23.000 --> 08:30.000

Men det er jo sånn, noen av disse tingene er jo, man kan håpe å si, verktøy, og noe blir leketøy.

08:30.000 --> 08:35.000

Altså det kan jo være forskjell på hva som er veldig nyttig, eller hva som bare er kjekt.

08:35.000 --> 08:44.000

Men hvis du skal se på det som et verktøy, hva løser KI på en god måte?

08:44.000 --> 08:49.000

Hvor kan du bruke det som et verktøy, og ikke bare et leketøy?

08:49.000 --> 08:56.000

For min del synes jeg av og til det er litt vanskelig å skrive engelsk på en god måte.

08:56.000 --> 09:06.000

Jeg kan godt bruke et oversette program, men jeg synes faktisk at det av og til blir bedre oversettelser med en språkmodell.

09:06.000 --> 09:11.000

Sånn som enten Bing eller med Bard, som er Google sin, eller noe annet.

09:11.000 --> 09:20.000

Noe annet, språkforbedring, en annen ting er for eksempel et sammendrag av noen ting.

09:20.000 --> 09:27.000

Kan jeg få et sammendrag av dette? Og så får du da noen gode sammendrag.

09:27.000 --> 09:35.000

Treier ting kan være hva slags eksempel, eller har vi noen ideer på et eller annet?

09:35.000 --> 09:39.000

Det å komme i gang med ting, kan det her være godt til?

09:39.000 --> 09:40.000

Nettopp.

09:40.000 --> 09:47.000

Ja, også er det jo da de som bruker det veldig kreativt, og som tenker at dette er noe jeg kan bruke.

09:47.000 --> 09:51.000

Noen har brukt det for å jukse. Sånn er det altså.

09:51.000 --> 10:00.000

De har en eller annen hjemmeeksamen, eller en eller annen rapport de skal skrive, og så bare misbruker de denne modellen.

10:00.000 --> 10:02.000

Så det må vi være veldig klare over.

10:02.000 --> 10:08.000

Men jeg tenker at det er jo ikke som at vi kan stikke hodet i sanna og late som den teknologien ikke finnes,

10:08.000 --> 10:13.000

og si at vi bare lar være å bruke den fordi at noen er teit å jukse med den.

10:14.000 --> 10:22.000

Hva tenker du om at vi som universitet har et ansvar for å lære studentene våre å bruke dette på en god måte?

10:22.000 --> 10:27.000

Jeg synes det er viktig at vi tar det ansvaret.

10:27.000 --> 10:35.000

Fordi hvis det studentene våre klarer å bruke det på en god måte, så er det en stor vinst for den studenten,

10:35.000 --> 10:39.000

men også for det den skal ut i av arbeidet på.

10:40.000 --> 10:51.000

Så synes jeg at måten vi blir flinke på er å ta de bruk selv, og raskt finne ut av hva er den god på og ikke god på.

10:51.000 --> 10:56.000

Hva er god bruk av KI? Hva er ikke god bruk av KI?

10:56.000 --> 11:04.000

Og litt av det er så det blir litt sånn nå i denne tiden at vi finner litt ut av veien mens vi går på veien.

11:05.000 --> 11:12.000

Det må jo bli sånn når en del av den teknologiske utviklingen og endringen skjer så utrolig raskt,

11:12.000 --> 11:17.000

og det blir tilgjengelig for de store massene med en gang.

11:17.000 --> 11:24.000

Det er jo ikke sånn at man kan tenke ferdig på instituttet sitt og tenke store tanker,

11:24.000 --> 11:32.000

og så publiserer man noe, og etter det har man både verktøyet og perfekt manual for hvordan man skal bruke det.

11:32.000 --> 11:36.000

Det er jo litt sånn noe lages, det publiseres, det kommer en gratis versjon,

11:36.000 --> 11:44.000

noen kopierer det og skriver gratis eller billigere programvare som ligner, og så er de jo tilgjengelige.

11:44.000 --> 11:52.000

Nå sitter jo en del av de som er mye, mye yngre enn meg, de sitter jo og har en MyAI på Snapchat

11:52.000 --> 11:57.000

og sitter og chatter med hvis de kjeder seg for eksempel. Det er jo en litt sånn fascinerende.

11:57.000 --> 12:04.000

Ja, og så må vi huske på at det er ganske stor forskjell på kvaliteten på de ulike bottene.

12:04.000 --> 12:11.000

Men det kan jo tenkes at MyAI har kommet seg, men da jeg brukte den her så var det helt forferdelig dårlig.

12:11.000 --> 12:21.000

Så da er det jo litt sånn at hvis du kjeder deg så er det greit, men for meg er den litt mer underholdning enn hjelp.

12:22.000 --> 12:34.000

Det er litt sånn mindblowing, ikke det? Plutselig er det mer enn bare mennesker som skal lage menneskelig tekst,

12:34.000 --> 12:45.000

eller menneskelig språk, og det er noe som på en måte rører litt ved oss, for vi er så vant med det at når du får noe skriftelig,

12:45.000 --> 12:51.000

så er det jo et menneske som har skrevet det, men det er ikke sikkert lenger at det er gått denne, det er generert noe,

12:51.000 --> 12:55.000

eller at det er med god hjelp av en sånn k-robot, i minst.

12:55.000 --> 13:04.000

Ja, og du kan jo få dem til å skrive tekster i den stilen til et bestemt menneske, om det er en forfatter,

13:04.000 --> 13:12.000

eller jeg er veldig glad i Nick Cave som jo er musiker, og han publiserte noen sånne tekster som han hadde fått tilsendt,

13:12.000 --> 13:18.000

som det var noen som hadde brukt, jeg tror ChatGap, etter en gratisversjon, til å skrive tekster som Nick Cave,

13:18.000 --> 13:20.000

og det var ganske merkelig. Ja, ikke sant?

13:20.000 --> 13:24.000

Og han sjelden hadde en emosjonell reaksjon på det, som han synes ikke var helt ok.

13:24.000 --> 13:32.000

Nei, nettopp, og det er klart at nå begynner vi å berøre en annen side ved K-I, og det er jo opphavsrett,

13:32.000 --> 13:39.000

og kanskje personvern, og litt sånne ting. Det er sånne ting jeg tror vi skal ta på alvor,

13:39.000 --> 13:44.000

for det er sånn, med en gang når vi har det her sånn, wow, dette var kult, dette var tøft, sant?

13:44.000 --> 13:51.000

Men så er det jo folk som på en måte nærmest lever av det å produsere tekst, eller produsere bilder, eller hva det er,

13:51.000 --> 13:57.000

og så plutselig får du bare hevvvis av kopier, og hvem og eierskap det var.

13:57.000 --> 14:02.000

Og det er andre problemstillinger også, det er juss, det er, ja, juss og etikk,

14:02.000 --> 14:10.000

så det er en del ting vi må ta og snakke om, jeg tenker, mens vi nå prøver det her ut.

14:10.000 --> 14:17.000

Det er jo kjempe masse rart med sånn deepfakes og alle mulige slags sånne ting.

14:17.000 --> 14:21.000

Jeg fikk i går, den synes jeg var veldig morsom da, men det var noen som sendte meg et videoklipp,

14:21.000 --> 14:26.000

av liksom, de har tatt Ringenes Herre, og så har de brukt ansiktet og stemmen til Arnold Schwarzenegger

14:26.000 --> 14:31.000

på alle karakterene. Det var ganske gøy, men det er jo kjempesnålt.

14:31.000 --> 14:35.000

Og hvis du bare ser litt sånn med et halvt øye, så kan du jo tro at det er,

14:35.000 --> 14:40.000

wow, hvordan har de fått det til, har han spilt inn ned en sketsje, eller?

14:40.000 --> 14:46.000

Ja, altså en ting er da, dette er Arnold Schwarzenegger, og det er liksom noe inni noe av det, det er litt morsomt,

14:46.000 --> 14:52.000

det er klart at deepfake er da, når det plutselig er stemmen til noe du kjenner veldig godt,

14:53.000 --> 15:01.000

som plutselig sier noe veldig rart, den tror jeg vi kan møte mer og mer av,

15:01.000 --> 15:09.000

om det er fordi at noen vil svindle oss, eller hva det nå er, men jeg tror faktisk at vi kan komme til

15:09.000 --> 15:16.000

å få en tillitsknekke i samfunnet, fordi at vi nå er sånn, ja, ja, hva kan jeg stole på?

15:17.000 --> 15:23.000

En ting er at du kan stole på det som den KI-robotene har skrevet til meg nå, det er en ting.

15:23.000 --> 15:29.000

En annen ting er at det som er produsert der nå, kan jeg stole på at det er vedkommende som står bak det,

15:29.000 --> 15:36.000

og særlig når du da har kombinert med lyd da, ikke sant, og kanskje til og med video hvis de får til det,

15:36.000 --> 15:45.000

altså da er det litt sånn ekkelt altså. Så i en periode tror jeg vi vil ha en litt utfordring rett og slett da.

15:46.000 --> 15:57.000

Ja, det var jo nå en undersøkelse, var det ung undersøkelse, ung data, ung 24, hvor også de unge damer var spurt

15:57.000 --> 16:03.000

om en del av dette med KI, og de er jo faktisk bekymret. Altså dette er ikke bare sånn at de som er unge i dag

16:03.000 --> 16:12.000

synes at dette er et kjempegøy leketøy, men de ser jo en del farer ved det også, og det synes jeg jo er litt trist da,

16:12.000 --> 16:22.000

at hvis de som er unge i dag mister optimismen for at de skal forholde seg til noe nytt som kommer for fullt,

16:22.000 --> 16:31.000

redde for arbeidsplasser, vil det være jobber for studentene i fremtiden, eller kommer kunstintelligens til å overta veldig mye?

16:31.000 --> 16:41.000

Bare for å referere litt mer konkret, da er det blant annet oppgitt i denne ung 24-undersøkelsen som en stor nasjonal undersøkelse.

16:41.000 --> 16:49.000

En av tre oppgir at de tror KI vil få mer negativ effekt enn positiv på arbeidsliv og utdanning.

16:49.000 --> 16:58.000

Mer enn en av fem i alderen 15-19 tror de må revurdere studievalg på grunn av rask utvikling av KI,

16:58.000 --> 17:05.000

og mer enn 50% tror at mange arbeidsplasser kommer til å gå tapt på grunn av utvikling av KI.

17:06.000 --> 17:15.000

Det er jo ganske fascinerende, for vi som er den eldre generasjonen er kanskje litt mer i at vi snakker om muligheter,

17:15.000 --> 17:17.000

og vi må omfanne muligheter i dette.

17:17.000 --> 17:25.000

En ting er at de unge allerede har oppdaget den baksiden med kunstintelligens.

17:25.000 --> 17:31.000

Det er på en måte bra at de har oppdaget, på en måte er de raskere å oppdage sånne ting enn vi gamle.

17:31.000 --> 17:38.000

Vi gamle tror at alt er som det var da vi var unge, men det er det slett ikke,

17:38.000 --> 17:45.000

så jeg tror det er flere av oss gamle som kommer til å gå i bare, kommer til å gå på en smell, enn de unge,

17:45.000 --> 17:47.000

for de skjønner hva dette kan brukes til.

17:47.000 --> 17:59.000

En ting er at det kan endre arbeidshverdagen og arbeidet, og kanskje delvis yrket du har valgt,

17:59.000 --> 18:05.000

men jeg tror også det kommer til å dukke opp nye type arbeidsplasser.

18:05.000 --> 18:14.000

Vi har sett det i andre industrielle revolusjoner, folk var redd for at de mistet jobben.

18:14.000 --> 18:21.000

Noen mistet jobben, for det var ikke lenger bruk for, for eksempel typografer, vet dere hva det er?

18:21.000 --> 18:25.000

Typografer var de i gamle dager, eller gamle dager er jo da jeg var ung,

18:25.000 --> 18:32.000

men da laget de avissidene, klippte og laget på desken før det var trykket,

18:32.000 --> 18:36.000

men når vi da fikk ordentlig PC og dataprogrammer til å gjøre det,

18:36.000 --> 18:39.000

så var plutselig den yrkesgruppen borte.

18:39.000 --> 18:43.000

Kanskje kan det være noen sånne mindre yrkesgrupper,

18:43.000 --> 18:50.000

men samtidig, det blir kanskje mindre bruk for noen type saksbehandlere,

18:50.000 --> 18:56.000

kanskje noen type skriftprodusenter enn det vi har i dag,

18:56.000 --> 19:00.000

men så kommer det behov for nye arbeidsplasser,

19:00.000 --> 19:06.000

og jeg tror at det er de som er klar for å kunne tilpasse seg litt endringer,

19:06.000 --> 19:09.000

de klarer det bra, det tror jeg.

19:09.000 --> 19:13.000

De som står fast på det de lærte da de var unge,

19:13.000 --> 19:18.000

og bare skal holde på med det, da kan det hende at de vil gå inn i et blindspor.

19:18.000 --> 19:24.000

Men det kan jo være da at etikk, så du sier, og etiske problemstillinger,

19:24.000 --> 19:32.000

og jeg holder på å si filosofi, at det vil bli viktigere enn det som mennesket kanskje kan,

19:32.000 --> 19:38.000

vil ha andre vurderinger enn kunstig intelligens har.

19:38.000 --> 19:42.000

For eksempel, jeg tror det blir mindre viktig med rettskrivning,

19:42.000 --> 19:47.000

fordi at du har et program som rettskriver for deg, og du kan se at det var så bedre ut,

19:47.000 --> 19:51.000

men du får mer bruk for kildekritikk.

19:51.000 --> 19:55.000

Kommer det her ifra en ekte kilde? Hva kan jeg stole på?

19:55.000 --> 20:01.000

Hvordan vet jeg at det her hente? Dette er pålitelig, dette kan jeg ikke si er pålitelig.

20:01.000 --> 20:07.000

Den type egenskap og slike evner, vi må ha mer av.

20:07.000 --> 20:10.000

Kildekritikk og god dømmekraft.

20:10.000 --> 20:12.000

Det å vurdere om noe er ekte eller ikke.

20:12.000 --> 20:14.000

Nettopp.

20:14.000 --> 20:16.000

Det er jo kjempeinteressant.

20:16.000 --> 20:21.000

Det er akkurat det som du sier også, Ragnhild, med at filosofi,

20:21.000 --> 20:25.000

som har vært et fag som kanskje ikke har hatt den høyeste statusen,

20:25.000 --> 20:30.000

blant universitetsfagene nå, i hvert fall på en måte, i mitt voksenliv,

20:30.000 --> 20:35.000

det har jo begynt å bli veldig populært igjen, på de læresteder som tilbyr det.

20:35.000 --> 20:38.000

Det er kjempeinteressant. Jeg tror jo også at det handler om,

20:38.000 --> 20:42.000

slik som vi snakker om, at de som er neste generasjon,

20:42.000 --> 20:46.000

ser dilemma, er mer påkoblet.

20:46.000 --> 20:50.000

Både mulighetene, begrensningen og risikoene,

20:50.000 --> 20:53.000

med en del av disse nye verktøyene.

20:53.000 --> 20:56.000

Også er det fordi det dømmes fremtid.

20:56.000 --> 21:03.000

Absolutt. Det som er paradoks, er at nå har vi enda mer teknologi rundt oss.

21:03.000 --> 21:07.000

Enda mer teknologiske ting som skal hjelpe oss.

21:07.000 --> 21:11.000

Hva er det som skjer da? Vi tar gjerne et skritt tilbake og tenker,

21:11.000 --> 21:14.000

hva er det som er av verdier i livet?

21:14.000 --> 21:18.000

Hva er det verdiene mine egentlig består i?

21:18.000 --> 21:22.000

Jeg tror det er kanskje det som nå er det som skjer med noe mange velger,

21:22.000 --> 21:24.000

filosofi for eksempel.

21:24.000 --> 21:27.000

Fordi de vil gjerne tilbake til røttene.

21:27.000 --> 21:30.000

Hva er det å være et menneske?

21:30.000 --> 21:37.000

Jeg tror faktisk at KI er med på å pushe oss tilbake til der vi egentlig skal være.

21:37.000 --> 21:43.000

Ja, at pendelen svinger tilbake til et normalt utgangspunkt,

21:43.000 --> 21:45.000

eller et sunt utgangspunkt.

21:45.000 --> 21:47.000

Ja, det presser oss til å tenke.

21:47.000 --> 21:51.000

Samtidig har vi det med ulike typer eksaminer,

21:51.000 --> 21:53.000

ulike typer vurderinger.

21:53.000 --> 21:55.000

Nå er det den beste måten å gjøre det på.

21:55.000 --> 21:57.000
Projektoppgaver er best.

21:57.000 --> 21:59.000
Lange, skriftlige hjemme-eksaminer er best.

21:59.000 --> 22:01.000
Skole-eksamen er best.

22:01.000 --> 22:08.000
Da må vi gå tilbake til hva vi egentlig ønsker å vurdere på.

22:08.000 --> 22:15.000
Hva slags evner, eller hva er det du skal oppnå når du tar et emne, for eksempel?

22:15.000 --> 22:20.000
Hva er det du skal lære, og på hvilken måte skal du vise at du har lært det?

22:20.000 --> 22:22.000
Der må vi kanskje snu litt på ting.

22:22.000 --> 22:25.000
Kanskje vi har blitt alt for mye positiv etter lange tekster.

22:25.000 --> 22:28.000
Kanskje vi skal snu litt på å tenke litt mer,

22:28.000 --> 22:30.000
sånn som meg som er fra teknat.

22:30.000 --> 22:33.000
Vi tenker på forståelse, du må forstå.

22:33.000 --> 22:35.000
Så vi er mer glad i det.

22:35.000 --> 22:40.000
Du må ha forståelse mer enn det du kunne lese.

22:40.000 --> 22:42.000
Ja, ok.

22:42.000 --> 22:45.000
Det er kjempeinteressant.

22:45.000 --> 22:47.000
Dette er veldig spennende.

22:47.000 --> 22:54.000
Akkurat dette med hvordan denne utviklingen, den teknologien, er med på å endre

22:54.000 --> 23:03.000
hvordan verdier vi har, og hvordan vi ser på menneskeverd og alt sånt.

23:03.000 --> 23:10.000
Noe jeg synes er spennende, jeg har sett over gjennomsnittlig mye science fiction opp gjennom årene,

23:10.000 --> 23:12.000
og synes det er litt gøy.

23:12.000 --> 23:14.000
Der har et av de store spørsmålene vært,

23:14.000 --> 23:16.000
jeg vet ikke om jeg har oversett det rett,

23:16.000 --> 23:19.000
men det som på engelsk heter sentience.

23:19.000 --> 23:21.000
En slags bevissthet.

23:21.000 --> 23:25.000
Det har jo i science fiction blitt lenket opp mot kunstig intelligens,

23:25.000 --> 23:29.000
og vi snakker roboter, vi snakker Skynet, Terminators,

23:29.000 --> 23:31.000
og utslettelsen av menneske.

23:31.000 --> 23:34.000
Jeg trekker kanskje litt langt nå.

23:34.000 --> 23:37.000
Men henker jeg sammen med det,

23:37.000 --> 23:42.000
og tror du nå at pendelen har svinget som en motvekt mot en frykt,

23:42.000 --> 23:44.000

så blir jeg veldig filosofisk her.

23:44.000 --> 23:45.000

Ja, ikke sant.

23:45.000 --> 23:47.000

Jeg synes det er litt fint å bli litt filosofisk,

23:47.000 --> 23:50.000

for det er greit å tenke gjennom hva vi egentlig holder på med.

23:50.000 --> 23:56.000

Men hva vi snakker om nå, var det frykt vi snakker om nå?

23:56.000 --> 24:00.000

Det er frykt, og det er på en måte,

24:00.000 --> 24:05.000

dette med kunstig intelligens, kan det trekke så langt at vi lager bevisste maskiner?

24:05.000 --> 24:07.000

Ja, ikke sant.

24:07.000 --> 24:11.000

På en vis kan du si at vi lager noe som er mer og mer bevisst,

24:11.000 --> 24:15.000

noen som snakker om AGI, generell kunstig intelligens,

24:15.000 --> 24:19.000

da den kunstig intelligensen ikke lenger trenger menneske.

24:19.000 --> 24:22.000

Noen er veldig opptatt av det der, og sånn, ja, ok.

24:22.000 --> 24:27.000

Jeg vet at det er veldig mange ting som nå er reelt i dag,

24:27.000 --> 24:30.000

som vi bruker kunstig intelligens til i dag,

24:30.000 --> 24:34.000

som vi kanskje bør først ta tak i, det minste.

24:35.000 --> 24:40.000

Jeg tenker på sosiale medier, som er nødt til å ha den maskinen,

24:40.000 --> 24:46.000

eller kunstig intelligens, i seg som en motor for å fungere.

24:46.000 --> 24:54.000

Men hva som skjer i sosiale medier, og det er ofte at du blir styrt mot det du allerede er veldig opptatt av,

24:54.000 --> 24:57.000

og så blir du enda mer opptatt av det,

24:57.000 --> 25:01.000

og så etterhvert går vi inn i noe som kalles ekkokamere.

25:01.000 --> 25:06.000

Vi blir veldig opptatt av det vi mener riktig om en eller annen ting,

25:06.000 --> 25:09.000

og vi får bli stadig foran med enda mer av det,

25:09.000 --> 25:12.000

og vi blir bare så ensporet på det,

25:12.000 --> 25:16.000

at vi tenker alle andre som tenker noe annet er idioter.

25:16.000 --> 25:20.000

Da synes det begynner å bli litt dumt og litt ekkelt,

25:20.000 --> 25:23.000

som gjør at dette ikke er science fiction, dette er reelt.

25:23.000 --> 25:30.000

Folk blir mer og mer i sin bås, og mer og mer fintlig innstilt til andre som kan ha andre meninger.

25:30.000 --> 25:34.000

Akkurat den der synes jeg kanskje er nesten verre å tenke på,

25:34.000 --> 25:40.000

enn at det er science fiction når man skulle komme her og utrydde mennesket.

25:40.000 --> 25:44.000

Det er ofte det, det er en robot som er stygg og fæl.

25:44.000 --> 25:47.000

Men det klarer vi jo selv hvis vi fortsetter på det sporet.

25:47.000 --> 25:50.000

Det er akkurat det jeg pleier å si, det klarer mennesket tydeligvis selv.

25:50.000 --> 25:56.000

Så må vi huske på at med den teknologien er det både baksiger, som vi har snakket mye om nå,

25:56.000 --> 25:58.000

men så er det gode siger.

25:58.000 --> 26:07.000

Tenk nå at nå får vi redusert pasientkøer der de skal ta røntgenbilder for å finne ut om du har brudd eller ikke.

26:07.000 --> 26:14.000

De kommer mye raskere inn og får et svar på grunn av kunstig intelligens i kombinasjon med at det er en radiolog,

26:14.000 --> 26:18.000

altså en lege som ser på det samtidig, og der har vi svaret.

26:18.000 --> 26:21.000

Komme seg videre, slett på en måte vente på svar.

26:21.000 --> 26:27.000

Kan kanskje klare oss å finne mer ut av, kan vi klare å løse kreftgåten for eksempel?

26:27.000 --> 26:30.000

Er det andre ting som er medisinske ting?

26:30.000 --> 26:36.000

Det er veldig mye på gang, veldig mye positivt på gang, så det finnes veldig bra sier med det også.

26:36.000 --> 26:44.000

Men litt ut fra det du sier, så tolker jeg jo at kritisk sens har alltid vært viktig i høyere utdanning.

26:44.000 --> 26:46.000

Det har vi jo alltid vært opptatt av.

26:46.000 --> 26:49.000

Men er det kanskje noe viktigere enn noen gang?

26:49.000 --> 26:56.000

At det egentlig her på en måte høyere utdanning må spille en rolle i samfunnsutviklingen

26:56.000 --> 27:01.000

og bli enda flinkere på å trene studentene i kritisk sens?

27:01.000 --> 27:05.000

Det tror jeg faktisk. Jeg tror faktisk dette er med på å øke vår kritiske sens.

27:05.000 --> 27:07.000

Det bør i hvert fall gjøre det.

27:07.000 --> 27:13.000

For nå vet vi at det er noe som kan generere så mye rart, at vi ikke helt vet hva vi skal stole på.

27:13.000 --> 27:18.000

Vi må lære oss å vite hva vi skal stole på, og hvorfor vi skal stole på det.

27:18.000 --> 27:20.000

Så det er et kjempebra poeng.

27:23.000 --> 27:25.000

Dette er utrolig spennende.

27:25.000 --> 27:30.000

Jeg tenker litt på det du nevnte her i starten, Tom.

27:30.000 --> 27:36.000

Hvordan det jeg er nyttig i helsefaget, det kommer til å være nyttig i pedagogikk.

27:36.000 --> 27:43.000

Det er jo enorme muligheter for at dette kan være nyttig både som verktøy når man er student

27:43.000 --> 27:48.000

og verktøy man jobber med når man kommer ut i et yrkesliv.

27:48.000 --> 27:51.000

Stort sett uansett hva man studerer.

27:51.000 --> 27:54.000

Ja, ikke sant. Og det er mange plasser det jeg bruker.

27:54.000 --> 27:58.000

Vi forsker jo her på fake news detection.

27:58.000 --> 28:01.000

Altså hvordan kan du finne ut at noe er fake news eller ikke?

28:01.000 --> 28:05.000

Jo, vi bruker kunstig intelligens for oss å finne ut hva som er fake.

28:05.000 --> 28:08.000

Eller sannsynliggjøre hva som er fake.

28:08.000 --> 28:11.000

Det er jo ofte snakk om sannsynligheter, ikke sant?

28:11.000 --> 28:17.000

Det er jo en ting innenfor transport, innenfor sikkerhet.

28:17.000 --> 28:26.000

Det er mange ulike muligheter for å virkelig kunne ta dette i bruk på en god måte.

28:26.000 --> 28:32.000

Det blir spennende å se hvordan denne utviklingen går, rett og slett.

28:33.000 --> 28:41.000

Akkurat nå er det en sånn enormt kappløp mellom gigantene på det med språkmodeller.

28:41.000 --> 28:46.000

ChatGBT, BARD, Bing og alle de der.

28:46.000 --> 28:48.000

Det er det som er det store.

28:48.000 --> 28:53.000

Nå snakker vi ikke bare om språkmodeller, men multimodale modeller.

28:53.000 --> 28:57.000

Det betyr at du har på en måte en språkmodell,

28:57.000 --> 29:03.000

men du kan putte inn et bilde og si hva ser den roboten i det bildet?

29:03.000 --> 29:05.000

Så kan den beskrive hva det er.

29:05.000 --> 29:09.000

Eller du kan hente inn en lyd, hvem er dette?

29:09.000 --> 29:14.000

Kan du få ting tilbake i form av tekst, bilder eller hva som helst.

29:14.000 --> 29:17.000

Det er det som kalles multimodal.

29:17.000 --> 29:20.000

Det kan jo også være nyttig med tanke på universell utforming.

29:20.000 --> 29:25.000

At det er en del ting som blir tilgjengelig, uavhengig av sanset.

29:25.000 --> 29:29.000

Det kan være kjempebra. Det kan være veldig mye bra i det der.

29:29.000 --> 29:35.000

Samtidig er det en diskusjon som går på hvor mye energi,

29:35.000 --> 29:39.000

hvor mye penger skal det brukes i å lage sånne modeller.

29:39.000 --> 29:43.000

For det er ikke lite penger som er brukt til å få den chatGBT til å virke.

29:43.000 --> 29:45.000

Det er helt ekstremt.

29:45.000 --> 29:50.000

Jeg har ikke det tallet, men det er enorme summer.

29:51.000 --> 29:56.000

I forhold til alt det andre, ja, ok.

29:56.000 --> 30:01.000

Vi må ha mange flere timer på denne podcasten hvis vi skal snakke om det.

30:01.000 --> 30:06.000

Det kan jo hende at vi skal invitere deg med igjen.

30:06.000 --> 30:11.000

Dette var utrolig spennende, utrolig lærerikt og veldig gøy.

30:11.000 --> 30:16.000

Jeg har fått med to Arnold Schwarzenegger-referenser i denne episoden.

30:16.000 --> 30:20.000

Det er bare å sende en mail hvis dere fikk med dere begge to.

30:20.000 --> 30:23.000

Jeg er superfornøyd med det.

30:27.000 --> 30:34.000

Er det gode muligheter for å studere dette hos dere på instituttet?

30:34.000 --> 30:41.000

Ja, hvis du vil lære om det å utvikle kunstintegens faktisk,

30:41.000 --> 30:44.000

lage noe som kan brukes i en samling,

30:44.000 --> 30:49.000

så har vi et bachelorstudium hos oss i datateknologi.

30:49.000 --> 30:53.000

Vi har også noe som heter automatisering og elektronikk.

30:53.000 --> 30:57.000

Der kan du lære det, og så lage ting.

30:57.000 --> 31:02.000

Bygge videre med en master gjerne i robotteknologi eller i data science.

31:02.000 --> 31:05.000

Da blir du ekspert inne her.

31:05.000 --> 31:09.000

Der finnes det mange jobber å få.

31:10.000 --> 31:16.000

Noen snakker om at kunstintegens vil erstatte de som programmerer.

31:16.000 --> 31:23.000

Ok, til en viss grad kan du få noen KI til å skrive dataprogrammer for deg.

31:23.000 --> 31:26.000

Det er gjerne mindre biter.

31:26.000 --> 31:30.000

Forstå hvordan ting skal settes sammen, det bør vi ha folk til.

31:30.000 --> 31:32.000

I hvert fall ennå så lenge.

31:32.000 --> 31:36.000

Jeg tror det vil være jobber lenge.

31:36.000 --> 31:39.000

Det trenger alltid noen human touch.

31:39.000 --> 31:43.000

Tusen takk for at du var med, Tom.

31:43.000 --> 31:46.000

Dette var kjempekjekt. Vi kunne snakket til kyren å gå hjem.

31:46.000 --> 31:50.000

Det skal vi ikke gjøre i denne omgang, men vi kan invitere deg med en annen gang.

31:50.000 --> 31:53.000

Utrolig lærerikt, utrolig morsomt og nyttig.

31:53.000 --> 31:55.000

Tusen takk til deg, Tom.

31:55.000 --> 31:57.000

Til dere som har hørt på, takk til deg også.

31:57.000 --> 31:59.000

Det er veldig kjekt.

31:59.000 --> 32:03.000

Vi på Veiledningstjenesten er alltid tilgjengelig.

32:03.000 --> 32:08.000

Det er bare å sende en e-post til studieveiledning1uis.no for å be om en time.

32:08.000 --> 32:15.000

Eller kom inn hos oss i Arne Rettedalshus i første etasjen for å stille spørsmål eller be om en samtale hvis dere ønsker det.

32:15.000 --> 32:17.000

Så hør vi neste gang.